

Kulturhistorisk museum

Plan for likestilling, mangfold og inkludering 2022–2024

27. mai 2022

Et åpent og ansvarlig museum

Denne planen erstatter museets tidligere Plan for mangfold (2019). Den viderefører 2019-planens forståelse av mangfold som kulturelt og etnisk mangfold. Samtidig blir planens område forstått videre, og blir sett i sammenheng med inkludering og likestilling i vid forstand. I tråd med Universitetets «Tiltaksplan for likestilling, mangfold og inkludering» (2021) dreier arbeidet for likestilling og mangfold seg om rettferdighet, demokrati, representasjon og kvalitet. Mangfold kan referere til en rekke faktorer som kjønn, etnisitet, funksjonsevne, kjønnsidentitet, seksuell orientering, kulturell og sosio-økonomisk bakgrunn, alder og religion. Disse faktorene er viktige hver for seg. Samtidig kan de samvirke, og kan gjennom det legge grunnlag for ulikhet på andre måter enn én faktor om gangen. Likestilling forstås som mer enn fravær av diskriminering. Det dreier seg også om inkludering, anerkjennelse, respekt og forståelse av forskjellighet for å sikre likeverd. Likestilling, mangfold og inkludering er sentrale samfunnsverdier og grunnleggende faktorer i utviklingen av et bærekraftig samfunn.

Planen har relevans for hele bredden av museets virksomhet; for forskning, samlingsarbeid, utstillingsarbeid og annen formidling, publikumskontakt mv. Planen er også relevant for rekruttering og utvikling av medarbeidere, organisering av arbeidsprosesser og for organisasjonsutvikling ved museet.

Planen er forankret i Strategi 2030 som blant annet vektlegger vidsynt og aktiv tilstedeværelse i samfunnet og deltagelse i samfunnsdebatten. Museet skal søke dialog og samarbeid om utstillinger og annen formidling, om samlingene og innenfor forskningen. Oppmerksomhet på kultur mangfold skal ligge til grunn for arbeidet. Strategien legger videre vekt på likeverd og på museet som en inkluderende arbeidsplass.

Planen er forankret i Universitetets «Tiltaksplan for Mangfold, likestilling og inkludering» (2021), og er på linje med denne planens brede forståelse av mangfold. Planen er også i tråd med føringene for offentlig forvaltning og for kultur- og kunnskaps-politikken. Som en offentlig finansiert institusjon skal museet være åpent og relevant for befolkningen i hele sin bredde. Vektlegging av bredde og mangfold er videre knyttet til mål om å ivareta og styrke samfunnsmessig aktualitet, utvide publikumsgrunnlaget, øke antall besøkende og bedre tilrettelegging for de besøkende som kommer.

Blant norske museer har Kulturhistorisk museum særlige forutsetninger for å løfte fram perspektiver knyttet til mangfold og forskjell/likeverd, både innenfor museets virksomhet og ut i offentligheten.

Museet har gjennom mange år arbeidet aktivt for å være en arena og møteplass for mennesker med ulik kulturell bakgrunn. Gjennom å forvalte den største etnografiske samlingen i Norge, har museet et unikt utgangspunkt for å tematisere forskjellighet og mangfold, i Norge og i verden, i samtid og nær fortid. På samme måte gir samlingene fra nordisk forhistorie, vikingtid og middelalder et mangfoldig grunnlag for å tematisere ulike levekår og samfunnsorganiseringer, sosial likhet og ulikhet, kultur møter og forskjell over tid. Museet samlinger legger slik sett et svært godt utgangspunkt for å tematisere mangfold og likestilling.

På samme måte gir forskningen ved museet perspektiver på og kunnskaper om likhet, forskjeller og ulike samfunnsforhold i fortid og nåtid.

Videre gir beliggenheten i Oslo særlige muligheter. Oslo-området har en stor og variert befolkning, med ulik kulturell bakgrunn og tilknytning. Museet har videre et godt utgangspunkt for å tiltrekke seg et stort og variert publikum fra hele landet, og fra ulike deler av verden.

Fokusområder 2022–2024

Denne planen legger grunnlag for museets arbeid for likestilling, mangfold og inkludering i de nærmeste årene. Den legger til rette for videreføring av det etablerte arbeidet på området. Den legger samtidig opp til at likestilling, mangfold og inkludering skal tas med i betraktning innenfor hele bredden av museets arbeid: Innenfor formidling og utstilling, samlingsarbeid, forskning og forvaltning, i planlegging, organisering og gjennomføring av arbeidsprosesser og prosjekter, og i arbeidet med rekruttering og organisasjonsutvikling.

Undervisningstilbud til grunn- og videregående skole

Museets formidlingstilbud til grunn- og videregående skole er en viktig og målrettet del av museets publikumsarbeid og samfunnskontakt. Tilbudet er under stadig utvikling, og er sentralt i arbeidet for å legge til rette for, og sikre, likestilling, mangfold og inkludering. Skoletilbudet er et viktig element i arbeidet med å nå ut til et mangfoldig og stort publikum.

Arrangementer, foredrag, omvisninger, helgetilbud, markering av dager mv.

Mangfold, likestilling og inkludering skal inngå som sentrale hensyn i planlegging, utforming og gjennomføring av museets program ut mot publikum, og andre typer publikumskontakt og utadrettet virksomhet. Museet vil fortsette å arrangere, gjennom året, markeringer av dager i samarbeid med ambassader, representanter for grupper med ulike kulturell bakgrunn, diaspora-miljøer eller andre aktører eller miljøer (interesseforeninger, urfolk og minoriteter, grupper som arbeider for likestilling eller frigjøring i ulike sammenhenger, kunnskaps- og kulturinstitusjoner, kulturarvsorganisasjoner m fl.). Arbeid med dialog og samarbeid, og å utvikle aktiviteter (arrangementer, formidlingstiltak, markedsføring mv), gir kontakter og nettverk og legger grunnlag for utvikling av ny kunnskap innenfor museets fagområder.

Tilgjengelighet og markedsføring

Likestilling, mangfold og inkludering er viktige faktorer i vurdering av åpnings- og lukningstider, billettpriser (ev gratis inngang), billettsystemer, fysisk tilgang til museet og museets arrangementer, kommunikasjonsarbeid osv. Museet skal så langt det er lar seg gjøre, være fysisk tilgjengelig og tilrettelagt for alle (universell utforming). Museet skal arbeide aktivt for å nå nye publikumsgrupper, og for å øke antall besøkende. Det kan være aktuelt å prøve ut særskilte tiltak for å nå spesielle målgrupper.

Mangfoldsnettverket

Museet har vært med i Nettverk for minoriteter og kulturelt mangfold ([Mangfoldsnettverket | Oslo Museum](#)) siden det ble startet opp i 2006, og vil fortsette å ta del i samarbeidet innenfor dette nettverket. Museet deltok 2018–2021 i paraplyprosjektet Uenighetsfellesskapet. En gruppe fra kongolesisk diaspora arbeidet med gjenstander i samlingen og planla en utstilling i sammenheng med Kongos nasjonaldag. Det kan være aktuelt å videreføre denne typen samarbeid. I 2022–2023 er museet deltager i samarbeidsprosjektet «Samlingenes mange stemmer», med delprosjektet «Kuben og Kilden – gamle samlinger og unge blikk». Prosjektet utføres sammen med Kuben Videregående skole (Oslo). Skolen har elever med ulik kulturell bakgrunn. Elevene utforsker gjenstander i museets samlinger på Økern, og lager digital formidling med utgangspunkt i disse.

Utstillinger

Hensyn til likestilling, mangfold og inkludering skal tas i betraktning i planlegging og produksjon av utstillinger. Museet skal sikte mot større åpenhet, bedre tilgjengelighet og større relevans for et mangfoldig (i vid forstand) publikum. Det gjelder i forhold til universell utforming, med de særlige utfordringer Historisk museum som bygning gir, og i andre bygninger og på steder som er aktuelle. Museet vil ha et særlig fokus på tilrettelegging for mennesker med synsutfordringer, som en stor og variert gruppe. Det gjelder videre med tanke på språk i utstillinger og annen formidling, lesbarhet og tilgjengelighet på annen måte. Det gjelder også med tanke på arbeidsmåter, ståsted og perspektiv ellers. Museet vil videre vurdere særlige utstillinger, eller andre prosjekter, ut fra hensyn som har med mangfold, likestilling og inkludering å gjøre. Museets utstillingsplan vil ivareta hensynene til mangfold, likestilling og inkludering.

Tilgjengeliggjøring av samlingene, samlingsforvaltning og forskning

Åpne samlinger (med hensyn til relevans, synlighet og tilgjengelighet) er viktig i sammenheng med likestilling, mangfold og inkludering. Det gjelder i sammenheng med både forskning og formidling (i utstillinger, i magasin og på nett). Museet vil fortsette arbeidet med digital tilgjengeliggjøring, deling og formidling av samlinger/delsamlinger på nett (portaler), og med generell tilgjengeliggjøring av samlingene på nett. Arbeid med spørsmål knyttet til eierskap og ev overføring av eiendomsrett (repatriering) er også viktig i sammenheng med likestilling, mangfold og inkludering (i vid forstand). Museets politikk for repatriering beskriver arbeidet på dette området. Museet vil videre arbeide for

at samlingene skal være kjente, åpne og fysisk tilgjengelige for ulike interessegrupper og andre som museet kontakter eller som henvender seg til museet.

Hensynene til likestilling, mangfold og inkludering ivaretas i plan- og strategidokumenter for samlingsforvaltning og forskning, og i den nærmere planleggingen, organisering og gjennomføringen av arbeidet på disse områdene.

Medarbeidere og organisasjon

Hensyn til mangfold, likestilling og inkludering er grunnleggende i sammenheng med rekruttering og utvikling av museets medarbeidere og organisasjon. Disse hensynene vil bli behandlet nærmere i museets HR-strategi. Hensyn til likestilling, mangfold og inkludering skal vurderes i planlegging, organisering og gjennomføring av prosjekter og arbeidsprosesser ved museet.

Etikk

Arbeid med mangfold, likestilling og inkludering handler om etikk; om likeverd, rettferdighet, empati, ansvarstagende, åpenhet og solidaritet. Fokus på etikk, og en pågående intern oppmerksomhet om etiske problemstillinger, er et viktig element innenfor arbeidet med mangfold og likestilling. ICOMs etiske retningslinjer er en rettesnor for arbeidet på disse områdene.

Prosess og organisering

Hensyn til likestilling, mangfold og inkludering er grunnleggende for hele bredden av museets virksomhet (forskning, formidling og forvaltning), og for museets organisasjon og arbeidsprosesser. Arbeidet for å sikre og fremme likestilling, mangfold og inkludering er et langsiktig arbeid, og har å gjøre med eksterne og interne forhold. Det er avhengig av tid og tillit, utad og innad. Det er viktig å lage gode prosesser for planlegging og gjennomføring av dette arbeidet, og å legge til rette for inkludering, utvikling av relasjoner og for likeverdige samarbeid.

Hensyn til likestilling, mangfold og inkludering skal ivaretas i museets strategier og planer på lengre sikt. Konkrete tiltak og aktiviteter knyttet til mangfold, likestilling og inkludering vil beskrives nærmere i museets årsplaner, og ellers følges opp gjennom årsplanarbeidet.